

OSASUN MENTALERAKO OINARRI TAILERRA

Munstroak maskota bilakatzeko serigrafia tailerra

Ahotsak, haluzinazioak, tristatu eta blokeatuta geratzeko joera, erlazionatzeko arazoak, dutxan edo eskuak garbitzen orduak emateko obsesioa, beren burua zauritzeko pultsioa, etxetik irteteko, ohetik altxatzeko edota eguna antolatzeko ezintasuna... Askotarikoak dira Gasteizko Oinarri tailer okupazionalako erabiltzaileen gaitz eta sufrimenduak. Horiek lantzeko sortu zen tailerra orain hamabost urte, eta abenduan proiektu berritzailea abiatu zuten: serigrafia. Salmentarako material propioa sortzen dute bertan, baina, batez ere, osasun mentala lantzen dute estigmak eta ghettoak saihesten saiatuz.

 ZIGOR OLABARRIA OLEAGA OINARRI

Gasteizko Hogar Alavés elkarteak 2005ean sortu zuen tailerra, osasun mentaleko arazo larriak dituzten pertsoneri zuzenduta. Zenbait enpresak eskatzen dizkieten lanak aurrera ateratzen dituzte: piezak muntatu, paketeak egin, jada amaituta dauden produktuak ondo daudela gainbegiratu... Eskuekin lan egin ez arreta edota psikomotrizitatea lantzen dute, baina hori beste erreminta batzuk garatzeko "aitzakia" dela dio bertako langile Aitor Korres Abaituak: "Garrantzitsua bakoitzaren zailtasunak lantzea da".

Pablo Etxebarriak ia sortu zenetik hartzen du parte Oinarriin. Astelehenetik ostegunera hurbiltzen da Uritiasolo industria guneko pabiloira, egunero bi ordu lan egiteko. "Bakardadeak eta eginbeharrik ez izateak sufrimendua areagotzen didate. Bi ordu horiek on handia egiten

didate. Zailtasun gutxiko lanak dira, giro ona dago, elkarriketan egoten gara, baloratu egiten gaituzte, sozializatu egiten gara. Ez da kristoren pagotxa baina asko laguntzen digu", laburbildu du. Ondoa duen Iñaki Sáenz de Santamariari kostatu egiten zaio hitzez adieraztea. Lantegi batean ezin duela lanik egin dio, baina Oinarriin baietz, eta sorreratik dagoela bertan. "Garrantzitsua da arreta mantentzea, elkarren artean erlazionatzea, batzuetan ez zait erraza erlazionatzea", azaldu digu (Elkarrizketa egin eta aste betera ondorezik sentitu zen Sáenz de Santamaria bat-batean. Ospitalera joan, eta ordu gutxiren buruan hil zen hainbat organok huts egin ostean, elkarteoko erabiltzaile eta langileen saminerako). Cristina Blancok dio blokeatu ordez zergatzen ari zaion adierazten ikasi duela: "Buruan gauza gehiegi ditudanean

irudiak sortzen ditut. Ikusi nuen koadro baten antzerakoa, pertsona bat agertzen zen burua bekokitik zabalik, eta ateratzen zitzaizkion pentsamenduak, objektuak...".

SERIGRAFIA TAILERRA

"Ikusten genuen geroz eta lan gutxiago eta espezializatuagoa heltzen zaigula enpresetatik, eta azkartasuna eskatzen digutela. Gure filosofiarekin talka egiten du horrek", azaldu du Korresek. Exijentzia produktiboa handitzeak pertsona batzuk kanpo uzten zituen, baina Oinarri denentzako balio behar du: "Batzuk produktiboak dira, beste batzuk egingo dituzte bi ordutan bi pieza, baina ohetik altxatu eta honaino etorri dira, sozializatu dira, hitz egin dugu beren sentipenez...". Filosofia horri eusteko nahiak erditu du serigrafia tailerra, elkarteak

XABIER SAGASTA

berak sortu eta sustengatzen duena. Bi urte direla hasi ziren mamitzen, eta abenduaz geroztik dago martxan.

Enpresek emandako lanaren izaera ikusita, tailer okupazionala autonomoagoa izatea nahi dute: batetik, zer-egina eurek sortuz; bestetik, egitekoen erritmoak eta moduak kontrolpean izanez. “Ez dugu bilatzen lan karga handirik, presaz edo itota aritzeko. Gutxieneko bat mantendu nahiko genuke, jendeak etortzeko aukera izan dezan baina beste gauza batzuk lantzeraz”, azaldu du Korresek. Serigrafia horretarako egokia dela dio. “Jende guztiak egiteko moduko lan txiki asko eskatzen ditu prozesuak, eta pertsona askok hartu dezakete parte”. Fernando Pérez eta Begoña Miguélez hasieratik daude serigrafiako lantaldean: “Lehenik isolazioa egiten da, ondoren zigilua, dena garbitu eta tela plantxatu”, azaldu digu lehenak; “Estanpatu egin dut, dekapantearekin lehortzen eta plantxatzen ere aritu naiz”, bigarrenak.

Serigrafia tailerra komunikaziorako erreminta ere bada, eta aukera hori baliatu nahi dute Oinarri. “Gure arropa gure mezuekin ateratzen dugu, jendartea interpelatuz eta osasun mentalaren ghettotik irteteko ahalegina eginez”, dio Korresek. “*Explícame eso de rarita*” (Azaldu iezadazu zer den arraro izate hori), dio salgai jarri duten poltsak; “Zure munstroak nire maskotak”, kamisetak. Kamisetaren

irudia ARGIA-ko kolaboratzaile ere baden Xabier Sagasta ilustratzaileak egin du, berriki Nerea Mauleónen diseinu batekin egin dituzte poltsak, eta sortzaileekin elkarlanean jarraitzeko asmoa dute produktuari eta leloei ikusgarritasuna emateko. Webgunea ireki dute (www.oinarri.org), eta Instagramen ere bizi-zizi dabilta.

HASIERA ITXAROPENTSUA

Pozik daude Oinarri proiektuak bi hilabeteotan izan duen harrerarekin. Beren diseinu propioak dezente saldu dira, eta bestelako irudiekin materiala prestatzeko proposamenak ere jaso dituzte –Euskal Udalekuentzako edo Parral taberna-arentzako poltsak, esaterako–.

“Tailer barruan Mertxe, Zuri eta hirurok oraindik pisu handia dugu, baina eskaerak eraman eta eskura emateaz erabiltzaileak arduratzen dira”, dio Korresek bere poz handiena seinatuz. Adibide bat jarri digu: “Jendearekin komunikatzeko zailtasunak dituen pertsona bat entrega batetik etorri zen atzo eta esan zigun, ‘honek behartzen nau komunikatzera eta jatorrago portatzeraz’. Harro azaltzen du Oinarri egiten dugun lana, ospitale psikiatrikoan kontaktu du, bi langilek poltsak eskatu dizkiote... Gauza txiki horiek guretzako handiak dira”.

Entseguak egiten dituzte aurretik, lasai egoteko, jendeari azkar ez hitz egi-

“Gure arropa gure mezuekin ateratzen dugu, jendartea interpelatuz eta osasun mentalaren ghettotik irteteko ahalegina eginez”

Aitor Korres Abaitua

OINARRI TAILERREKO ERABILTZAILEETAKO BATZUK,

serigrafiako materiala soinean: kamisetarekin Manuel Plata eta Tania Bajo, poltsarekin Iñaki Sáenz de Santa Maria.

teko... Entregak binaka egiten dituzte, banaka errotatuz esperientzia izan duen bat egon dadin beti. “Gure burua aurkeztu behar dugu, Oinarriren partez gatozela esan eta ea konforme dauden galdetu”, dio Pérezek. “Niretzat, seinatutako tokira heltzea da zailena, orientatzea”. Miguélezen erronka ezegun batekin hitz egitea da. “Batzuetan ataskatu egiten naiz. Burua hutsik geratzen zait, gorputza paralizatuta, eta ez zaizkit hitzak irteten”. Ez zaio horrelakorik gertatu bere lehen entregan.

TAILERRA ARRISKUAN

Oinarriren tailer okupazionalen bizi-raupena arriskuan dago. Ekonomikoki defizitarioa da, eta enpresetatik heltzen diren lanak gero eta desegokiagoak eta urriagoak dira. “Horrela jarraituz gero itxiko da. 30 pertsona daude hemen, asko hamabost urte luzez. Osasun mentalean ez dago tankerako beste proiekturik”, dio kezkatutako Korresek. Serigrafia tailerrak hori saihesteko bultzada bat izan nahi du, lana izateko baliabide propioak sortuz, eta posible bada dirutxoren bat aterata. Hori guztia, benetan garrantzizkoak diren gauzak lantzen jarraitzeko: gaitzarekin elkarbizitza adeitsuagoa eraikiz, munstroak maskota bilakatzeko. ●